

УДК 364.3(477):139.138; 366.12

DOI: https://doi.org/10.31521/modecon.V58(2026)-26

Муштай В. А., кандидат економічних наук, доцент кафедри маркетингу та логістики, Сумський національний аграрний університет, м. Суми, Україна

ORCID: 0000-0001-9042-0241

e-mail: vamushtai@gmail.com

Гуцал Т. І., старший викладач кафедри маркетингу та логістики, Сумський національний аграрний університет, м. Суми, Україна

ORCID: 0009-0009-5858-7493

e-mail: hutsaltanya@ukr.net

Дослідження аспектів соціального забезпечення та його впливу на споживчі настрої цільової аудиторії

Анотація. В статті зазначено, що на споживчу поведінку чинить вплив множина факторів макросередовища, серед яких особливої уваги заслуговує соціальний фактор який визначається, в тому числі, й сформованим та гарантованим державою рівнем життя населення через діючі програми соціального забезпечення. З'ясовано сутність, специфіку та значущість соціального забезпечення як системи заходів з боку держави. Зазначено, що незважаючи на виявлену позитивну динаміку видатків на сферу соціального забезпечення, їх частка в загальних видатках країни скорочується, що визнано свідченням інституційної недооцінки важливості соціальної сфери для суспільства. Проаналізовано зміни основних показників формування соціального забезпечення населення. Виявлено позитивну динаміку цих змін та досить низький рівень визначених соціальних виплат. Досліджено зв'язок між споживчими настроями цільової аудиторії через оцінку індексу споживчих настроїв і усіх складових обраного індексатору та показниками формування соціального забезпечення населення. Виявлено позитивну динаміку за всіма компонентами; найсуттєвіші підвищення зафіксовано в оцінках довгострокових економічних перспектив, тоді як очікування цільової аудиторії на найближчий період залишаються відносно обмеженими. Рекомендовано бізнесу, через наявний досить низький рівень соціальних виплат, більш чутливо реагувати на соціальні фактори, які впливають на поведінку споживачів; формувати та практично реалізувати стратегії націлені на підтримку купівельної спроможності малозабезпечених верств населення, що дозволить утримувати прийнятний рівень споживання.

Ключові слова: соціальне забезпечення, соціальні виплати, прожитковий мінімум, індекс споживчих настроїв, купівельна спроможність, цільова аудиторія, споживання

Mushtai Valentyna, PhD (Economics), Associate Professor of the Marketing and logistics Department, Sumy National Agrarian University, Sumy, Ukraine

Hutsal Tetyana, Senior Lecturer, Department of Marketing and Logistics, Sumy National Agrarian University, Sumy, Ukraine

Research into Aspects of Social Security and its Impact on Consumer Sentiment of the Target Audience

Abstract. Introduction. Taking into account the relevance of the challenges associated with state regulation of the market environment, in particular macro environmental factors that directly affect the choice and implementation of a marketing strategy, the need for deeper research into the role of social security as one of the significant external factors that directly affects consumer behavior, determining their consumer sentiment, is becoming increasingly urgent.

Purpose. The purpose of the study is to identify indicators of the formation of social security for the population of Ukraine as a significant factor influencing consumer behavior; determine their levels in dynamics, share in state budget expenditures, and structural shifts in order to understand the overall impact of this external factor on consumer sentiment of the target audience.

Results. It is noted that consumer behavior is influenced by a number of macro environmental factors, among which the social factor, which is determined, including the standard of living of the population formed and guaranteed by the state through existing social security programs, deserves special attention. The essence of social security as a system of measures by the state is clarified. It is noted that despite the identified positive dynamics of expenditures on the sphere of social security, their share in the country's total expenditures is decreasing, which is recognized as evidence of institutional underestimation of the importance of the social sphere for society. Changes in the main indicators of the formation of social security of the population were analyzed. The relationship between the consumer sentiment of the target audience was studied through the assessment of the consumer sentiment index and all components of the selected index and indicators of the formation of social security of the

population. Positive dynamics were revealed for all components; the most significant increases were recorded in the assessments of long-term economic prospects, while the expectations of the target audience for the nearest period remain relatively limited. It is recommended that businesses respond more sensitively to social factors that determine consumer behavior.

Conclusions. Changes in the indicators of the formation of social security of the population of Ukraine in dynamics have a direct impact on the consumer sentiment index of the target audience and all components of the indicator. In order to maintain an acceptable level of consumption, business, when developing marketing strategies, should take into account the influence of the social factor, which has a direct impact on the consumer sentiment of the target audience.

Keywords: social security, social benefits, subsistence minimum, consumer sentiment index, purchasing power, target audience, consumption.

JEL Classification: I38; E24; D12; M14

Постановка проблеми. З огляду на те, що поведінка споживачів обумовлюється впливом множини чинників як внутрішнього, так і зовнішнього спрямування, маркетингово зорієнтовані суб'єкти господарювання мають постійно досліджувати силу та напрям їх впливу, задля можливості розробки дієвих заходів впливу на визначені цільові аудиторії. Серед чинників зовнішнього впливу на споживачів ваговий вплив спричинює соціальний фактор як один із складників маркетингового середовища. Тому, постає потреба в постійному дослідженні таких економічних категорій як рівень мінімальної заробітної плати та пенсії, прожиткового мінімуму, рівня інфляції оскільки вони, як показники формування соціального забезпечення населення, суттєво впливають на формування споживчих настроїв цільової аудиторії. Рівень соціального забезпечення населення виступає індикатором споживчої поведінки, відіграючи вкрай важливу роль, оскільки вказує на зміни пріоритетів споживання населення, що є досить відчутним через зменшення фактичного попиту та певні торгівельні групи та дозволяє їх визначати на майбутнє.

Тож, при розробці маркетингових стратегій власного зростання, сучасний бізнес має звертати увагу на чинники, зокрема соціальний захист та соціальне забезпечення, що регулюються з боку держави та постійно моніторити їх зміни. Рівень соціального забезпечення населення чинить безпосередній вплив на формування маркетингової політики суб'єктів бізнесу у векторі вибору цільової аудиторії та плануванні маркетингової діяльності в її межах. Беручи до уваги актуальність викликів, що по'язані з державним регулюванням ринкового середовища, зокрема чинників макросередовища які чинять безпосередній вплив на вибір та реалізацію маркетингової стратегії, дедалі більш нагальною стає потреба глибшого дослідження ролі соціального забезпечення як одного з вагомих зовнішніх факторів, що чинить прямий вплив на поведінку споживачів, визначаючи тим самим їх споживчі настрої. Важливість дослідження окресленої проблеми дедалі посилюється, з огляду на залежність значної частки співвітчизників від державного субсидування та рівня соціальних виплат.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сьогодні проблема соціального захисту та соціального

забезпечення висвітлюється здебільшого в працях науковців юридичної та економічної сфер. Дослідники Смирнова І.І., Лихошва О.Ю., Рак Н.В. та Горієва Л.А. [9] соціальний захист населення розглядають через такі складові як: соціальне забезпечення, соціальне страхування та соціальна допомога.

Кочемировська О.О. та Пищуліна О.М. [3] розглядають соціальне забезпечення як систему заходів з боку держави щодо надання певним верствам населення які не володіють достатнім обсягом засобів для існування, матеріальної допомоги задля запобігання або мінімізації негативного впливу різних зовнішніх ризиків. В такий спосіб реалізується державна політика, спрямована на матеріальне забезпечення різних категорій громадян.

На думку Бондар М.І. [1] соціальний захист населення має включати низку послуг щодо спеціального і додаткового соціального захисту, що обумовлюють різні види допомоги в стаціонарних установах, грошову допомогу, соціальні пільги та інші послуги, які надаються місцевим самоврядуванням. В своїй роботі, науковець наголошує на доцільності використання понять «соціальний захист» та «соціальне забезпечення» як синонімів через те, що «соціальний захист» включає в себе певну кількість складових, серед яких виокремлюється й складова «соціальне забезпечення».

Досліджуючи проблему державної політики соціального захисту населення в системі економічної безпеки України, Урба С.І. [10] відзначає, що пріоритетним завданням державної політики у сфері соціального захисту населення має стати максимально повне забезпечення громадян якісною, своєчасною та доступною підтримкою, а також створення сучасної системи надання соціальних послуг і соціальної роботи, які мають ґрунтуватися на передовому європейському досвіді повоєнного відновлення.

Проте, попри значну кількість наукових досліджень з сутності, значущості, складових соціального захисту, ключових аспектів соціального забезпечення, а також пріоритетних завдань державної політики в сфері соціальної підтримки населення актуальними залишаються питання оцінки впливу соціального забезпечення на споживчі настрої цільової аудиторії. Окреслена проблема висвітлюється лише в невеликій кількості наукових

робіт. До авторів робіт з такою проблематикою слід віднести: Хрупович С., Мазур О., Сливак А. [11]. Науковцями виявлено зв'язок низки усталених моделей соціального забезпечення різних країн із факторами макросередовища, котрі мають прямий вплив на формування маркетингових стратегій підприємств, з урахуванням соціального чинника, як необхідних дій з боку бізнесу на поведінку споживачів обмеженою їх купівельною спроможністю.

Формулювання цілей дослідження. Метою даного дослідження є ідентифікація показників формування соціального забезпечення населення України як вагомого фактору впливу на поведінку споживачів; визначення їх рівнів в динаміці, частки в видатках державного бюджету та структурних зрушень задля розуміння загального впливу даного чинника зовнішнього середовища на споживачі настрої цільової аудиторії.

Виклад основного матеріалу дослідження. Серед прав людини, що визначені і закріплені у низці міжнародних нормативних документів, слід відзначити право на соціальний захист та соціальне забезпечення. Доцільно наголосити, що соціальне

забезпечення відіграє одну із вирішальних ролей щодо покращення умов життя, зниження рівня бідності населення, інклюзивного зростання і соціально-економічної стійкості. Неналежний рівень соціального забезпечення населення будь якої країни чинить негативний вплив на поведінку споживачів при виборі та придбанні різноманітних товарів та послуг, тим самим погіршуючи споживчі настрої цільової аудиторії.

За інформацією Міжнародної асоціації соціального забезпечення лише біля п'ятдесяти відсотків населення у всьому світу має доступ до тих чи інших форм соціального забезпечення, тоді як лише двадцять відсотків мають достатнє охоплення соціальним забезпеченням [5].

Тож, на поведінку споживачів чинить вплив множина факторів як внутрішнього, так і зовнішнього спрямування. Серед спонукальних стимулів зовнішнього середовища слід виокремити наступні: політики – правові; економічні; науково – технічні; демографічні; природні; культурні; соціальні та ситуаційні (рис. 1).

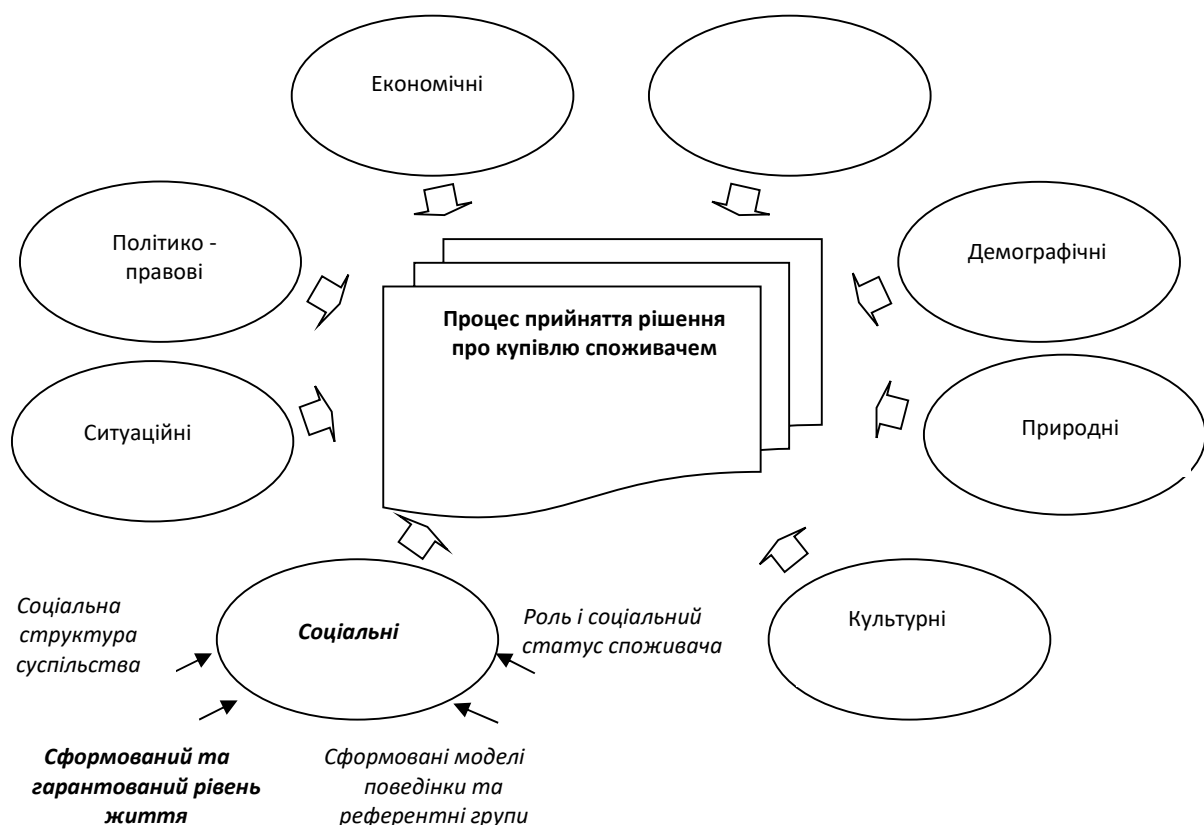

Рисунок 1 – Фактори зовнішнього впливу на споживчу поведінку

Джерело: сформовано авторами

Серед множини факторів зовнішнього впливу на споживчу поведінку цільової аудиторії предметом нашого дослідження визначено соціальний фактор,

який визначається соціальною структурою населення, що утворилася на певний момент; сформованим та гарантованим державою рівнем життя

населення; сформованими групами порівняння, моделями поведінки, референтними групами, які чинять безпосередній вплив на споживача в процесі прийняття рішення щодо купівлі та вибору товару; наявним соціальним статусом споживача та виконуваними ним соціальними ролями тощо.

Очевидним є те, що недостатній рівень заходів з соціального захисту населення, а відповідно і соціального забезпечення, що обумовлюють якість життя суспільства, призводить до низької ефективності в прийнятті споживачами рішення про покупку особливо коштовних товарів та товарів довготривалого використання.

Досліджуючи ретроспективну інформацію, здебільшого констатуємо позитивну динаміку (за виключенням 2017, 2024 та 2025 років) щодо видатків зведеного бюджету України в абсолютних величинах та відносному вимірі на сферу соціального забезпечення. Проте, маємо відмітити й негативний момент, а саме - частка витрат держави на соціальний захист та соціальне забезпечення за останні п'ять років в загальних видатках державного бюджету України за функціональною класифікацією зменшується (табл. 1).

Таблиця 1 Видатки державного бюджету України на соціальний захист та соціальне забезпечення населення

Роки	Видатки держбюджету України (функціональна класифікація), млн грн.	Соціальний захист та забезпечення, млн. грн.	Питома вага, %	Структурні зрушення, в.п.	Ланцюгові темпи росту, %
2015	576911,4	103700,9	18,0	-	-
2016	684743,4	151965,5	22,2	4,2	146,5
2017	839243,7	144478,3	17,2	-5,0	95,1
2018	985842,0	163865,6	16,6	-0,6	113,4
2019	1072891,5	218628,6	20,4	3,8	133,4
2020	1288016,7	322720,3	25,1	4,7	147,6
2021	1490258,9	339278,9	22,8	-2,3	105,1
2022	2705423,3	425987,0	15,8	-7,0	125,6
2023	4014418,1	469251,2	11,7	-4,1	110,2
2024	4486682,7	464734,4	10,4	-1,3	99,0
2025	5473577,2	453413,4	8,3	-2,1	97,6
Разом	23618008,9	2152664,9	-	-	-
В середньому	2361800,9	215266,5	13,8	-	117,8

Джерело: розраховано авторами за [4]

Виявлена ситуація є свідченням інституційної недооцінки важливості соціальної сфери для суспільства та неефективності механізмів її бюджетного фінансування. Деталізуючи виявлені тенденції видатків бюджету на соціальний захист та соціальне забезпечення населення України, відмічаємо, що починаючи з 2015 року й до 2024 року, за виключенням в цьому динамічному ряді рівня видатків за 2017 рік, даний показник соціального фактору характеризується сталим зростанням. При цьому найбільші видатки в абсолютному вимірі мали місце у 2023 році становивши 469251,2 млн. грн.; найбільші темпи зростання припадають на 2020 рік, коли сума видатків поточного року перевищила аналогічний показник попереднього року на 47,6%. Того ж 2020 року спостерігаємо найбільшу частку видатків на соціальний захист та соціальне забезпечення з загального показника державного бюджету –

25,1%, що перевищило аналогічний показник попереднього року на 4,7 в. п.

З 2024 року спостерігається негативна тенденція щодо відрхувань держави на соціальну підтримку населення. Зокрема, у 2024 році констатуємо зменшення суми видатків на соціальний захист та соціальне забезпечення населення в порівнянні з 2023 роком на 4516,8 млн. грн, що становило 99,0% попереднього року та обумовило зменшення частки в загальних видатках на 1,3 в. п. Виявлена негативна динаміка спостерігалася і в наступному 2025 році, за якого темп зниження видатків на соціальний захист та соціальне забезпечення становив 97,6%, а їх питома вага в структурі видатків державного бюджету досягла історичного мінімуму склавши лише 8,3%.

Рівень життя населення визначається низкою показників, серед яких слід виокремити: індекс споживчих цін, розмір мінімальної заробітної плати та прожиткового мінімуму, мінімальної пенсії за віком тощо. Авторський колектив на чолі з Гітис Т.П. [2, с. 116] відносить дані показники до основних елементів системи соціального захисту населення, яка побудована в нашій країні. Динаміку цих показників представлено в таблиці 2.

Таблиця 2 Рівні та динаміка основних показників формування соціального забезпечення населення України

Роки	Індекс споживчих цін,%	Мінімальна заробітна плата на кінець року, грн.	Мінімальна пенсія за віком на кінець року, грн.	Прожитковий мінімум (загальний показник на кінець року), грн.
2015	143,3	1378	1074	1330
2016	112,4	1600	1247	1544
2017	113,7	3200	1373	1700
2018	109,8	3723	1497	1853
2019	104,1	4173	1638	2027
2020	105,0	5000	1769	2189
2021	110,0	6500	1934	2393
2022	126,6	6700	2093	2589
2023	105,1	6700	2093	2589
2024	112,0	8000	2361	2920
2025	108,0	8000	2361	2920
2020 р. до 2015 р., %	-38,3 в. п.	3,63 рази	164,7	164,6
2025 р. до: 2020 р., %	3,0 в. п.	160,0	133,5	133,4
2023 р.,%	2,9 в. п.	119,4	112,8	112,8
2024 р.,%	- 4,0 в. п.	100,0	100,0	100,0

Джерело: розраховано авторами за [4]

За результатами аналізу рівнів індексу споживчих цін, показника, що характеризує зміни загального рівня цін на товари та послуги, які купує населення для невиробничого споживання за елементами визначеного динамічного ряду, констатуємо коливний характер даного показника. Оцінюючи ситуацію за п'ять останніх років відмічаємо, що найбільший рівень інфляції мав місце у 2022 році, коли ціни на товари та послуги, які купляло населення для невиробничого споживання зросли на 26,6%. В 2023 році індекс споживчих цін залишався вищим за 100%, але став меншим ніж у попередньому році (на 21,5 в. п.). Тож інфляція сповільнилася, проте ціни продовжували зростати. Ціни у 2024 році знову підвищилися (на 12,0%). В 2025 році відмічаємо несуттєве сповільнення інфляційних процесів на 4 в. п., що засвідчує послаблення інфляційного тиску на споживачів.

Згідно закону України «Про оплату праці» [7], мінімальна заробітна плата є встановленим законом мінімальним розміром оплати праці за виконану працівником місячну (годинну) норму праці. Мінімальна заробітна плата є державною соціальною гарантією, обов'язковою на всій території України для підприємств усіх форм власності і господарювання та фізичних осіб, які використовують працю найманих працівників за будь-якою системою оплати праці.

В цілому за період дослідження з 2025 року по 2025 рік відмічаємо поступове зростання даної соціальної гарантії з боку держави. Проте, відмічаємо певне сповільнення в періодичності підвищення мінімальної заробітної плати з огляду на інфляційні процеси в економіці держави. Зокрема у 2015 році мінімальна заробітна плата підвищувалася двічі за рік, її приріст становив 13,1%. У 2016 році такі підвищення відбулися тричі і це є найбільша кількість за весь

період дослідження. В наступні три роки мінімальна заробітна плата підвищувалася з боку держави лише раз на рік. Проте найбільше зростання відбулося у 2017 році, мінімальна заробітна плата підвищилася у порівнянні з 2016 роком на 100% і становила 3200 грн. Далі до 2023 року рівень даної соціальної гарантії переглядався двічі на рік. Найбільше підвищення в межах цього періоду зафіксовано у 2021 році (на 20% в порівнянні з 2020 роком). З другої половини 2024 року та весь 2025 рік, розмір мінімальної заробітної плати не змінювався, залишаючись на рівні 8000 грн. Наразі місячна мінімальна зарплата в Україні складає 8647 грн.

Мінімальна пенсія за віком в Україні з 2015 рік по 2025 рік законодавчо дорівнювала прожитковому мінімуму для осіб, які втратили працездатність. В 2025 році по відношенню до 2024 року її рівень залишався незмінним, становивши 2361 грн., а в порівнянні з 2023 роком зріс лише на 12,8%.

Прожитковий мінімум — це вартісна оцінка споживчого кошика, що містить мінімальні набори продуктів харчування, непродовольчих товарів та послуг, необхідних для збереження здоров'я людини і забезпечення її життєдіяльності. Чільні положення, що визначають порядок формування споживчого кошика і використання прожиткового мінімуму, встановлені Законом України «Про прожитковий мінімум» № 966-ХІV від 15.07.1999 [8].

Відповідно до пп.4 п.2 ст.41 Бюджетного кодексу до вступу в силу Закону про Державний бюджет України на поточний бюджетний період прожитковий мінімум застосовується в розмірах і на умовах, що діяли в грудні попереднього бюджетного періоду.

В межах обраного періоду дослідження відмічаємо сповільнення підвищення прожиткового мінімуму. Так, в порівнювати з 2015 роком у 2020 році

сума прожиткового мінімуму була вищою на 64,6%. У 2025 році по відношенню до 2020 року перевищення становило лише 33,4%. Далі гірше, а саме у 2025 році по відношенню до 2023 року – 12,8%. А вже з 2024 року по 2025 рік прожитковий мінімум не коригувався та залишався на рівні 2920 грн.

Тож, підсумовуючи результати дослідження щодо соціального забезпечення населення з боку держави констатуємо, що в цілому за останнє десятиріччя, за виключенням декількох років, відмічається позитивна динаміка зростання видатків зведеного бюджету на сферу соціального забезпечення України в абсолютних величинах, проте їх частка у валовому внутрішньому доході та загальних видатках бюджету скорочується. Відзначений факт в сукупності з визначеною динамікою базових показників формування соціального забезпечення населення є свідченням інституційної недооцінки значущості соціальної сфери держави та недосконалості механізмів її бюджетного фінансування.

Поведінка споживача на ринку визначається множиною чинників, серед яких й загальний економічний клімат в країні та власне матеріальне становищем споживача, яке є залежним від соціального забезпечення гарантованого державою. Готовність споживачів витратити власні кошти та їх очікування щодо фактичної економічної ситуації в Україні визначається за індексом споживчих настроїв. Тож беззаперечним є те, що дослідженні вище показники в розрізі соціального забезпечення чинять прямий вплив на споживчі настрої цільової аудиторії.

Індекс споживчих настроїв базується на оцінці поточного матеріального становища споживачів; доцільності у сприйнятті споживачів здійснювати на поточний момент великі покупки та очікувань щодо економіки на наступні п'ять років.

За даними дослідження Info Sapiens «Споживчі настрої в Україні» [6] у жовтні 2025 року індекс споживчих настроїв українців зріс на 3 позиції та становив 78,1 пункти (табл. 3).

Таблиця 3 Тенденції в споживчих настроях цільової аудиторії

Період	Основні (оцінені цільовою аудиторією позитивно)			Додаткові (оцінені цільовою аудиторією негативно)		
	Індекс споживчих настроїв	Індекс поточного становища	Індекс економічних очікувань	Індекс очікувань динаміки безробіття	Індекс інфляційних очікувань	Індекс девальваційних очікувань
Жовтень 2024 р.	68,8	54,3	78,5	127,5	190,7	172,4
Вересень 2025 р.	75,1	61,3	84,3	118,7	184,9	155,1
Жовтень 2025 р.	78,1	64,9	86,9	113,3	186,4	161,0
10.2025 р. до, (+;-):						
10.2024р.	9,3	10,6	8,4	-14,2	-4,3	-11,4
09.2025р.	3,0	3,6	2,6	-5,4	1,5	5,9

Джерело: розраховано авторами за [6]

Отже, відмічаємо зростання усіх складових індикатора. На фоні здебільшого позитивної динаміки (осереднених показників) розмірів видатків державного бюджету України на соціальний захист та соціальне забезпечення населення, низки основних показників формування соціального забезпечення населення України, а саме мінімальної заробітної плати та пенсії за віком, прожиткового мінімуму та зниження споживчих цін, спостерігаємо деяке невелике підвищення споживчих настроїв співвітчизниками. Зокрема, за жовтень 2025 року індекс споживчих настроїв перевищив рівень попереднього місяця на 3,0 пункти та становив 78,1 пунктів. Індекс поточного становища у жовтні того ж 2025 року мав 64,9 пункти, перевищивши показник вересня на 3,6 позицій. Складові цього індексу продемонстрували такі зміни: індекс поточного особистого матеріального становища збільшився на 4 пункти й досяг рівня 58,9 пункти; індекс доцільності

здійснення великих покупок підвищився на 3,1 пункти та становив 70,8 п.

У жовтні індекс економічних очікувань зріс на 2,6 пункти та сягнув позначки 86,9 п. Зміни його складових є такими: індекс очікуваних змін особистого матеріального становища становив 85,9 п., що на 1,3 пункти менше порівняно з вересневим значенням; індекс прогнозованого розвитку економіки країни впродовж наступних 12 місяців підвищився на 2,7 пункти та досяг 72,9 п.; індекс очікуваного стану економіки держави в найближчі п'ять років зріс на 6,2 пункти відносно попереднього місяця і становив 101,8 п. [6].

У жовтні індекс очікуваної динаміки безробіття досягнув рівня в 113,3 п., скоротившись на 5,4 пункти. Водночас індекс інфляційних очікувань підвищився на 1,5 пункти — до 186,4 п., а індекс девальваційних очікувань зріс на 5,9 пункти й досяг рівня в 161 пункти.

Отже, після певного спаду у вересні індекс споживчих настроїв у жовтні 2025 року знову продемонстрував ознаки покращення, хоча це зростання не є статистично значущим. Водночас позитивна динаміка простежується майже за всіма компонентами показника. Найсуттєвіше підвищення зафіксовано в оцінках довгострокових економічних перспектив, тоді як очікування на

найближчий період залишаються відносно обережними.

Висновки. Проведене нами дослідження дозволяє констатувати зв'язок між рівнем соціального забезпечення гарантованого державою та споживчими настроями населення, їх готовності витратити власні кошти на товари коротко- та довготривалого використання. Зміни основних

показників формування соціального забезпечення населення України в динаміці, а саме індексу споживчих цін, розміру мінімальної заробітної плати та пенсії, рівня прожиткового мінімуму мають прямий вплив на індекс споживчих настроїв цільової аудиторії та усіх складових індикатора зокрема. Вважаємо, що з огляду на досить низький рівень соціальних виплат, бізнес в розрізі організації власної маркетингової діяльності має більш чутливо реагувати на соціальні фактори, що впливають на поведінку споживачів, через збільшення частки товарів короткотривалого використання за нижчими цінами в структурі пропозицій торгівельних мереж. Така стратегічна підтримка купівельної спроможності малозабезпечених верств населення дозволить утримувати прийнятний рівень споживання.

Література:

1. Бондар М.І. Соціальне забезпечення та соціальний захист в Україні. Економіка і суспільство. 2021. № 34. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-34-10>.
2. Гітис Т.П., Чемерис Є.Т., Антонова В.І., Носаньова А.С. Дослідження сучасного рівня захисту населення в Україні. Економічний вісник Донбасу. 2020. № 1(59). С. 116–122. URL: <http://jnas.nbu.gov.ua/article/UJRN-0001128583>.
3. Кочеміровська О.О., Пищуліна О.М. Основні напрями оптимізації системи соціального захисту в Україні: аналіт. доп. Київ: НІСД, 2012. 88 с.
4. Мінфін. ТОВ МінфінМедіа. (2026). URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/budget/gov/expense/>
5. Офіційний сайт Міжнародної асоціації соціального забезпечення. URL: <https://ww1.issa.int/>
6. Офіційний портал дослідницької агенції Info Sapiens. Тематичний напрям Маркетингові дослідження. 2025. URL: <https://www.sapiens.com.ua/ua/other-research-single-page?id=367>.
7. Про оплату праці. Закон України від 1 травня 1995 року № 144/95-ВР. URL: <https://buhplatforma.com.ua/law/10000027>.
8. Про прожитковий мінімум. Закон України від 15.07.1999. № 966-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/966-14#Text>.
9. Смирнова І.І., Лихошва О.Ю., Рак Н.В., Горієва Л. Соціальний захист населення на сучасному етапі: стан і проблеми в Україні. Економічний вісник Донбасу. 2020. № 3(61). URL: [https://www.evd-journal.org/download/2021/2\(64\)/22-Smyrnova.pdf](https://www.evd-journal.org/download/2021/2(64)/22-Smyrnova.pdf).
10. Урба С.І. Державна політика соціального захисту населення в системі економічної безпеки України. Економіка та суспільство. 2023. №53. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-53-37>.
11. Хрупович С., Мазур О., Сливак А. Дослідження моделі соціального забезпечення в контексті вивчення макросередовища маркетингу. Вісник Хмельницького національного університету. Серія: Економічні науки. 2025. №4. С. 191 – 196. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2025-344-4-25>.

References:

1. Bondar, M.I. (2021). Social security and social protection in Ukraine. Economy and society, 34. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-34-10>.
2. Gitis, T.P., Chemerys, E.T., Antonova, V.I., Nosanyova, A.S. (2020). Research on the current level of population protection in Ukraine. Economic Bulletin of Donbas, 1(59), 116–122. <http://jnas.nbu.gov.ua/article/UJRN-0001128583>
3. Kochemirovska, O.O., Pyshchulina, O.M. (2012). Main directions of optimization of the social protection system in Ukraine: analytical supplement, Kyiv: NISD, 88.
4. Ministry of Finance. MinfinMedia LLC (2026). <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/budget/gov/expense/>
5. Official website of the International Social Security Association. (2026). <https://ww1.issa.int/>
6. Official portal of the research agency Info Sapiens. Thematic area Marketing research. (2025). <https://www.sapiens.com.ua/ua/other-research-single-page?id=367>
7. Verkhovna Rada of Ukraine. (1995). On remuneration. Law of Ukraine, 144/95-VR. <https://buhplatforma.com.ua/law/10000027>
8. Verkhovna Rada of Ukraine. (1999). On the subsistence minimum. Law of Ukraine, No. 966-XIV. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/966-14#Text>
9. Smirnova, I.I., Lykhoshva, O.Yu., Rak, N.V., Gorieva, L. (2020). Social protection of the population at the present stage: status and problems in Ukraine. Economic Bulletin of Donbas, 3(61). [https://www.evd-journal.org/download/2021/2\(64\)/22-Smyrnova.pdf](https://www.evd-journal.org/download/2021/2(64)/22-Smyrnova.pdf)
10. Urba, S.I. (2023). State policy on social protection of the population within the system of Ukraine's economic security. Economy and Society, 53. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-53-37>
11. Hrupovych, S., Mazur, O., Slyvyak, A. (2025). Research on the social security model in the context of studying the marketing macroenvironment. Bulletin of Khmelnytsky National University. Series: Economic Sciences, 4, 191 – 196. <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2025-344-4-25>

